

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 587/2021-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Tarbajom, Zámocká 525/28, Stropkov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13Csp/160/2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13Csp/160/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Rozsudkom okresného súdu č. k. 20C/172/2016 z 31. októbra 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 13Co/11/2017 zo 13. februára 2018 bol sťažovateľke priznaný ňou uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v celom rozsahu. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) sťažovateľka podala 15. augusta 2018 na okresnom súde žalobu, ktorou si z dôvodu úspešného uplatnenia porušenia práv a povinností ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa požiadala o priznanie nároku na primerané finančné zadosťučinenie v sume 248,25 eur voči spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., ako žalovanému (ďalej len „žalovaný“).

3. K žalobe sťažovateľky sa žalovaný vyjadril podaním z 9. októbra 2018 (doručeným právnomu zástupcovi sťažovateľky 19. októbra 2018). Sťažovateľka nepovažovala za potrebné s poukazom na rýchlosť a hospodárnosť konania k vyjadreniu žalovanej predložiť repliku, pretože všetky skutkové a právne okolnosti zahrnula do podanej žaloby a tieto mala v úmysle prezentovať okresnému súdu na pojednávaní vo veci samej.

4. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu sťažovateľka podala 3. septembra 2021 sťažnosť predsedovi okresného súdu pre porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, na ktorú do dňa podania ústavnej sťažnosti nedostala žiadnu odpoveď.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní argumentovala samotnou dĺžkou konania trvajúcou už viac ako tri roky a jeden mesiac, v ktorom dosiaľ nebol uskutočnený žiaden procesný úkon.

6. Predmet napadnutého konania podľa sťažovateľky nemožno, vychádzajúc z rozhodovacej praxe všeobecných súdov, považovať za skutkovo, procesne alebo právne zložitý. Napadnuté konanie je navyše kompenzačným konaním, ktoré už vzhľadom na svoju povahu vyžaduje rýchle rozhodnutie.

7. Samotná žaloba je podľa sťažovateľky koncipovaná takým spôsobom, aby mal okresný súd k dispozícii všetky relevantné skutočnosti a podklady potrebné na rozhodnutie v predmetnej veci. Na základe uvedeného s poukazom najmä na spoločenský, ako aj individuálny význam inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia možno podľa sťažovateľky konštatovať, že v napadnutom konaní došlo k odmietnutiu spravodlivosti.

8. Intenzita porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je daná podľa sťažovateľky práve samotnou dĺžkou konania. Zároveň sa podľa nej nečinnosťou okresného súdu míňa účinkom spoločenský a individuálny význam inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia v rovine spotrebiteľského práva v podobe prevencie, sankcie a satisfakcie voči konkrétnemu porušiteľovi, ako aj iným dodávateľom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom ani po uplynutí viac ako troch rokov a jedného mesiaca nedošlo k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

10. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

13. Z uvedených východísk vychádzal ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky v rámci označených práv.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky ako „spotrebiteľa“ na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia smerujúcej proti žalovanému. V tejto súvislosti je taktiež podstatné zdôrazniť, že sťažovateľka proti žalovanému už úspešne uplatnila svoj nárok vyplývajúci z ním nesplnenej povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa. Ústavný súd súhlasí s konštatovaním sťažovateľky, že predmetnú vec po skutkovej, procesnej, ale ani právnej stránke nie je možné označiť za zložitú.

15. Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v správaní sťažovateľky nezistil také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali konštatovanie o ich vplyve na možný vznik zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní.

16. Tretím hodnotiacim kritériom, ktorého uplatnením ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

17. V tejto súvislosti ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané prietahy spôsobené postupom súdu. Inými slovami, k porušeniu uvedeného práva môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k prietahom, a naopak, i keď k prietahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (pozri k tomu rozhodnutia ESLP vo veciach Libanský v. Česká republika alebo Králiček v. Česká republika, obdobne I. ÚS 418/2014, tiež napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04). Pritom ak ústavný súd pri predbežnom

prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

18. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ako aj zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prerokovania tejto veci, možno konštatovať, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval od doručenia žaloby sťažovateľky (15. augusta 2018) plynulo. Vyjadrenie žalovaného z 9. októbra 2018 k podanej žalobe bolo právnemu zástupcovi doručené 19. októbra 2018. Sťažovateľka podala 3. septembra 2021 sťažnosť predsedovi okresného súdu na priet'ahy v napadnutom konaní, na ktorú do dňa podania ústavnej sťažnosti nedostala odpoveď. Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd v predmetnej veci 8. októbra 2021 rozhodol rozsudkom.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd zjavne v napadnutom konaní nepostupoval vždy v súlade s požiadavkou na postup súdu bez zbytočných priet'ahov. Zároveň však doba trvania konania pred okresným súdom podľa názoru ústavného súdu *prima facie* nevybočuje z medzí ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti v takej miere, na ktorej základe by bolo možné konštatovať porušenie sťažovateľkou označených práv. Na samotnú dĺžku napadnutého konania mala vplyv aj epidemiologická situácia súvisiaca s ochorením COVID-19 (obmedzujúca okresný súd aj v nariadení pojednávaní), avšak uvedenú okolnosť nie je možné pričítať na ťarchu ani okresného súdu ani stranám sporu.

20. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru EŠLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

21. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných priet'ahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

22. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľky a postupu okresného súdu, zohľadňujúc doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania na okresnom súde, a to tri roky a jeden mesiac, zohľadňujúc objektívnu nemožnosť nariadiť pojednávanie v súvislosti s opatreniami súvisiacimi s koronavírusom, a skutočnosť, že okresný súd už rozhodol, konštatuje, že doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na ktorých základe by po

prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že doterajším postupom okresného súdu došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv.

23. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu